

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף לט עמוד ב

- א] האם מותר לרחוץ בשבת במים חמים שהוחמו מערב שבת ?
- ב] האם מותר לחמם מים ביום טוב לצורך רחיצה ?
- ג] האם מותר לשטוף בשבת את כל גופו במים צוננים או בחמין שהוחמו מערב שבת ?
- ד] מהו הכלל "הלכה כדברי המכריע" ?
- ה] מטלית שיש בה פחות משלשה על שלשה טפחים, ותיקנה לפקוק בה את המרחץ, האם היא מקבלת טומאה ?

- א] רוחץ בהם פניו ידיו ורגליו, אבל לא את כל גופו.
- ב] בית שמאי: אסור. אלא מחמם לצורך שתיה, ואם רוצה רוחץ בהם פניו ידיו ורגליו. בית הלל: מותר לחמם לצורך רחיצת פניו ידיו ורגליו. אך אסור לחמם לרחיצת כל גופו, או לשטיפת כל גופו ושפיכת מים עליו.
- ג] ר' מאיר: אסור, בין בצוננים ובין בחמין שהוחמו מערב שבת. ר' יהודה (וכן הלכה): במים צוננים מותר. במים חמים שהוחמו מערב שבת, אסור. ר' שמעון: בצוננים מותר. ובמים שהוחמו מערב שבת: נמצאים בקרקע (כגון באמבטי של מרחץ), מותר. נמצאים בכלי, אסור. כי הרואה יטעה לומר שהמים הוחמו בשבת, ויתיר אף חימום בשבת על ידי עירוב מים חמים בצוננים.
- ד] שנים החולקים במשנה, והשלישי תופס מקצת דברי האחד ומקצת דברי השני, הלכה כדבריו. שבכל חלק שמכריע הרי מצטרף עם התנא שסובר כמותו, ומכריע כנגד השלישי. - ספק אם אף בברייתות הלכה כדברי המכריע. - ר' עקיבא אינו נחשב כמכריע בין שיטת ר' אליעזר לר' יהושע, כיון שהיה תלמידם.
- ה] לר' אליעזר מקבלת טומאה. לר' יהושע אינה מקבלת טומאה. לר' עקיבא, מן המוכן טמא, שלא מן המוכן טהור. וחזר בו והורה כר' יהושע.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף מ עמוד א

- א] מים שהוחמו מערב שבת, האם מותר לרחוץ בהם בשבת ?
- ב] אלו דברים נהג רבה כדעת שמואל ושלא כדעת רב ?
- ג] האם מותר להיכנס לבית המרחץ להזיע בשבת ?
- ד] האם מותר להיכנס לבית המרחץ להזיע ביום טוב ?
- ה] האם מותר לעבור דרך בית מרחץ בשבת כשיש חשש שיזיע ?

א] רב: רוחץ בהם אפילו כל גופו, ובלבד שירחץ כל אבר ואבר בפני עצמו.
שמואל: רוחץ בהם פניו ידיו ורגליו בלבד.
רבה לדעת רב: רוחץ כל גופו כאחד, ובלבד שישיר אבר אחד שאינו רוחצו כלל.

- ב] 1. הסיר ציצית מבגד ישן והטילה בבגד חדש, ושלא כרב שאסר.
2. הדליק נר חנוכה מנר חנוכה אחר, ושלא כרב שאסר.
3. שפסק כר' שמעון שדבר שאינו מתכוין מותר, כגון לגרור מטה על גבי קרקע בשבת, שמותר אם אינו מתכוון לעשות חריץ. ושלא כרב שפסק כר' יהודה שאסר.
4. אף שנהג ככל החומרות של רב ורוחץ מהנ"ל, לא תמיד הקל כמותו.

ג] בתחילה: התירו את הזיעה ומחמם מרחץ מערב שבת ונכנס למחרת מבלי ליתן עליו מים.
לבסוף: אסרו את הזיעה. כיון שעוברי עבירה היו רוחצים במים ואומרים שהם מזיעים.
[וגזרו על רחיצה אף במים שהוחמו מערב שבת, משום הבלנים שחיממו מים בשבת].

ד] מותר להזיע ללא נתינת מים עליו. לאחר שהזיע, משתטף בבית החיצון שלפני המרחץ, אבל לא בתוך המרחץ שלא יחשדו בו שרוחץ [ורחיצה אסורה ביום טוב].

ה] במרחץ גדול של כרכים: עובר כדרכו ולא בשביל להזיע, ואינו חושש שיאמרו שנכנס להזיע.
במרחץ קטן שבכפרים: אסור, שיש בהם הבל רב ומזיע.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף מ עמוד ב

- א] האם מותר להתחמם כנגד המדורה לפני או אחרי שמשתטף ?
- ב] האם מותר להניח דבר חם על בטנו כדי להקל על כאבו ?
- ג] האם מותר להניח שמן כנגד המדורה בשביל להפיג צינתו ?
- ד] האם מותר להרהר בדברי תורה בבית המרחץ ובבית הכסא ?
- ה] לדעת האוסרים לבשל בחמי טבריה בשבת, האם העובר חייב חטאת ?

- א] מותר: להתחמם כנגד המדורה ואחר כך להשתטף בצונן.
אסור: להשתטף בצונן ואחר כך להתחמם כנגד המדורה, מפני שמחמם את המים שעליו.
- ב] מגבת: מותר לחממה ולהניחה על בטנו.
קומקום של חמין: אסור, שמא ישפכו עליו המים ונמצא רוחץ בחמין בשבת.
ואף בחול אסור משום סכנה.
- ג] ר' יהודה ושמואל: מניחו כדי שיפשיה, אבל לא שתהא היד סולדת בו, שזהו בישולו.
רשב"ג: אסור להפשירו בכלי כדרך שעושה בחול, שזהו בישולו.
אבל מפשירו בשינוי, כגון לסוך ידו בשמן ולחממה כנגד המדורה.
תנא קמא: לרבה ורב יוסף, מחממו אפילו שתהא יד סולדת בו, שאין איסור בישול בשמן.
לרב נחמן בר יצחק, אסור להפשירו אפילו כשאין היד סולדת בו [כרשב"ג].
ואסור להפשירו אפילו בשינוי.
- רבי: בכלי ראשון אסור לחממו, ואפילו כשאינו על האש, שיש איסור בישול בשמן.
ואפילו להפשירו [במקום הראוי לבישול] אסור, שזהו בישולו.
בכלי שני מותר לחממו, מפני שכלי שני אינו מבשל.
- ד] אסור להרהר או לדבר בדברי תורה ואפילו בלשון חול, מלבד להפריש אדם מאיסור.
- ה] אינו חייב חטאת אלא מכת מרדות, לפי שחכמים אסרוהו.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף מא עמוד א

- א] האם מותר לשחות בנהר בשבת, ומדוע ?
- ב] האם מותר לשחות בבריכה העומדת בחצר בשבת, ומדוע ?
- ג] ההולך לרחוץ עירום בנהר, האם יש לו לכסות את ערוותו ?
- ד] צבא של גוים נכנס לעיר, האם חביות היין נאסרות משום יין נסך ?

- א] אסור. גזירה שמא יעשה חבית של שייטים, ושמא יתזז מים ברגליו מחוץ לארבע אמות.
- ב] יש כתלים סביב לבריכה, והמים עמוקים בצדדיה כמו באמצעה, מותר לשוט בה. אין לה כתלים, אלא הקרקעית משפעת ועולה עד לשפת הבריכה, אסור לשוט בה:
1. כיון שהמים סמוך לשפתה אינם עמוקים, וכשעולה מתוכה נועץ רגליו בקרקע וממחה העפר לתוך המים, ודומה למגבל.
2. כי דומה לנהר שאסור לשוט בו [אבל כשיש כתלים, דומה לכלי ומותר].
- ג] היורד לנהר: לא יכסה את ערוותו בידו, כיון שפניו לנהר ואין כאן חסרון צניעות. והמניח ידו כנגד פניו של מטה ככופר בברית, שנראה שבוש בכך שהוא מהול. העולה מהנהר: ר' אבהו הניח ידו כנגד פניו של מטה משום צניעות [כשפניו כלפי העם]. אך ספק אם נגע באמתו.
ואף שהאוחז באמה כמביא מכול לעולם [שבא לידי קרי וזהו קלקולו של דור המבול], כאן שפוחד מהמים שלא יטבע, לא יהרהר.
רבא היה מתכופף משום צניעות [ולרש"ש עשה כן אף בירידתו לנהר].
ר' זירא זקף עצמו ולא כיסה את ערוותו, שלא יראה ככופר בברית.
- ד] בשעת שלום: חביות פתוחות אסורות מחשש שגוי נגע בהן, והסתומות מותרות. בשעת מלחמה: אפילו הפתוחות מותרות, לפי שאין להם פנאי לנסך לעבודה זרה.

שאלות ותשובות לשינון וחזרה
מאת הרב **משה טרכטמן** שליט"א

תלמודו בידו

דף מא עמוד ב

- א** מהו מוליאר, והאם שותים ממנו בשבת ?
- ב** מהם בי כירי ובי דודי, והאם שותים מהם בשבת ?
- ג** מהו ביאור המשנה "המיחם שפינהו, לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו" ?
- ד** מהו איסור מצרף, ומה הדין אם לא נתכוון לצרף את הכלי ?

- א** רש"י: מיחם שיש בו בית קיבול גדול למים, ובית קיבול קטן לגחלים המחובר לדופנו מבחוץ, ודופנו דקה, ואין מניחים בו תדיר גחלים בוערות.
רבתינו: מיחם עשוי חרס, ויש לו שוליים כפולים והגחלים ביניהם.
- היה גרוף מן הגחלים מבעוד יום, שותים ממימיו בשבת לפי שאינו מוסיף הבל.
- ב** בי כירי: דומה למוליאר, אלא שדופנו עבה וחמה מאוד, ומוסיף הבל במים אף שהגחלים נגרפו ממנו. ואסור לשתות ממנו בשבת אף כשהוא גרוף.
- בי דודי:** מיחם עם שוליים כפולים, וביניהם גחלים ולרבתינו מיחם מחולק במחיצת נחושת]: לרבה, שותים ממנו אם גרוף. לרב נחמן בר יצחק, אין שותים ממנו.
- ג** רב אדא: מיחם שפינה ממנו את המים החמים שהיו בו, לא יתן לתוכו מעט מים צוננים כדי שיתחממו, מפני שמבשלם. אבל נותן מים מרובים להפשרם.
אביי: מיחם ובו מים חמים שפינהו מן האש, לא יתן לתוכו מים צוננים מועטים שיתחממו מן המים החמים. אבל נותן מים מרובים כדי להפשרם.
- ד** מצרף: ממלא כלי מתכת חם במים צוננים, ובכך הוא מתחזק וזו גמר מלאכתו.
אינו מתכוין: לר' יהודה ורב, אסור למלא את כל המיחם בצוננים, ואף שאינו מתכוין לצרף את הכלי (אלא רק להפשר את המים).
לר' שמעון ושמואל, מותר למלא את הכלי אם אינו מתכוין לצרפו.